

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

29. 6. So	Výstava Vlna není odpad - vlna je surovina, Karlova Studánka
26.–27. 7. Pá–So	Chovatelský den Západočeského krajského sdružení a krajská výstava ovcí a koz, Horšovský Týn
04. 8. Ne	Borovany, Ovčácké slavnosti
17. 8. So	OVENÁLIE - Ovčácké slavnosti na Zlobicích, celostátní výstava plemen ovcí a koz
20. 8. Út	Klasifikace plemenných beranů ze stáje Valašská Bystřice
22.–25. 8. Čt–Ne	AGROKOMPLEX Nitra, Slovenská republika
22.–27. 8. Čt–Út	Země živitelka, České Budějovice
25. 8. Ne	Šampionát beranů ZW na výstavě Země živitelka
25. 8. Ne	NT beranů Země živitelka
24. 8. So	Mistrovství Gorolů ve stříhání ovcí
05. 9. Čt	NT plemenných kozlů Nezvěstice
06. 9. Pá	NT plemenných beranů a kozlů Žumberk – Částkov
07. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů Podvihov
07. 9. So	NT plemenných kozlů Sosnová
08. 9. Ne	NT plemenných kozlů Nové Město nad Metují - Krčín
08. 9. Ne	Krajská výstava ovcí a koz Kraje Vysočina, Třebíč
10. 9. Út	NT plemenných kozlů Hostovice
11. 9. St	NT plemenných kozlů Morkovice
12. 9. Čt	NT plemenných kozlů Tábor
13.–14. 9. Pá–So	Hradecké dožínky, krajská výstava Královéhradeckého sdružení, soutěž stříhačů
14. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobicích
16.–18. 9. Po–St	Kurz stříhačů ovcí na Zlobicích
18. 9. St	NT plemenných beranů a kozlů Ražnov pod Radhoštěm
21. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů, ENT plemenných beranů charollais, Sedlčany
27. 9. Pá	NT plemenných beranů Málkovic u Tachova
27. 9. Pá	NT plemenných beranů Opatov
28. 9. So	Svatováclavský trh plemenných beranů a kozlů Pěnčín, ovčácký den Libereckého krajského sdružení
28. 9. So	NT plemenných beranů Strakonice
2. 10. St	NT plemenných beranů Žabčice
5. 10. So	NT plemenných beranů Podhůra
3.–6. 10. Čt–Ne	Výstava Náš chov v Lysé nad Labem (ENT, šampionáty...)

AKTUALITA

Administrace dotací 2019

- Během měsíce září 2019 přijímají pracoviště plemenné knihy žádosti na dotace administrované Svazem **nejpozději do 1. 10. 2019**.
- Žadatelé, kteří v loňském roce nežádali o dotaci, se musí sami ohlásit: v brněnské kanceláři (tel.: 541 243 481) - OVCE či pražské kanceláři (tel.: 284 680 019) - KOZY
- Žádosti musí být potvrzené oprávněnou organizací (šlechtitel) a podepsané žadatelem.
- Chovatel potvrzuje správnost údajů uvedených na žádosti (zkontrolujte všechny údaje).
- Žádosti nelze poslat elektronickou poštou (výjimkou je zaslání žádosti s ověřeným elektronickým podpisem či vlastní datovou schránkou).
- Bankovní účet uvedený v žádosti musí být vedený na jméno žadatele. Tento účet musí být aktivní i v době zaslání dotací (prosinec 2019).
- Doklad o bankovním účtu žadatele je nezbytnou přílohou, třebaže se od loňska nezměnil.
- Dotace týkající se OVCÍ zaslat na adresu brněnské kanceláře: **SCHOK z.s., Ptašinského 5, 602 00 Brno**
- Dotace týkající se KOZ zaslat na adresu pražské kanceláře: **SCHOK z.s., Samcova 1, 110 00 Praha 1**
- Přehled dotací, které administruje Svaz, naleznete v rubrice ÚŘEDNÍ DESKA

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Vážení chovatelé	3
Ze života Svazu	
Žebříčky bahnic a beranů	4
Z domova	
Ovčácké slavnosti 2019	37
Setkání chovatelů zwartbles v Horních Lhaticích	38
Tak trochu perné jaro	39
Manifestace za ochranu pastevevství, vatra proti nekontrolovatelnému šíření vlnčí populace	40
ENT beranů šumavské ovce na Míchlově Huti	41
Veletrh ANIMAL TECH s Národní výstavou hospodářských zvířat 2019	42
Výklad holandského hodnocení NOG pořádaný Klubem dojených plemen koz v rámci Národní výstavy hospodářských zvířat v Brně	51
Jak to vidí šlechtitel Svazu Honza Kováč	51
Hodnocení NOG holandským posuzovatelem očima chovatelky	52
Národní výstava hospodářských zvířat očima návštěvníka	53
„Brno Challenge“	57
15. míšzani łowiec, čili redky na Kamenitém	58
Jarmark v Košariskách	59
Slavnosti stepí 2019	64
Slavnosti stepí – kvalifikační závody pro Continental	64
Na farmě v Olešence	65
Jarní nákupní trh na plemenné berany a kozly – Sedlčany	66
Food festival v Jindřichově Hradci	68
21. ročník jarní výstavy romanovských ovcí Bučice	68
Sociální zemědělství a chov ovcí	70
Selský den Vrbětice	72
Otevřené mistrovství republiky ve stříhání ovcí a Mistrovství Valašska ve stříhání ovcí ručními nůžkami	73
Ze světa	
Ovenálie ve Východnej	76
Slovo do praxe	
Úvod k článku AOPK	78
„Vlci v našich stádech“	78
Pořád je co se učit	
Mléko a jeho zpracování	80
Vliv hodnocení tvarových charakteristik vemen koz na vybrané ukazatele mléčné produkce	82
Veterinář nám radí	
Bachorová motolíčnatost – paramfistomatóza u ovcí a koz	84
Úřední deska	
Zápis jednání Spolkové rady Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.	86
Jednací řád pro chovatele podílející se na šlechtitelských programech	89
Dotace pro chovatele ovcí a koz v roce 2019	92
Dotace na udržování a využívání genetických zdrojů pro rok 2019	92
Připravované akce	
III. Lázeňský jarmark	94
OVENÁLIE ZLOBICE 2019	95
Pokus o rekordní počet přadlen a přadláků v akci	96
Ukázky zpracování vlny	97
Svaz na Zemi živitelce 2019	97
Společenská rubrika	
Národní výstava hospodářských zvířat Brno 2019	98
Gratulujeme našim jubilantům v prvním pololetí roku 2019	98
Inzerce	100

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Ptašinského 308/5, 602 00 Brno, tel.: 541 243 481,
e-mail: info@schok.cz, www.schok.cz
IČO 63109859, DIČ CZ 63109859
Bankovní spojení: Sberbank 4100004058/6800

vedení plemenných knih ovcí

Ptašinského 308/5, 602 00 Brno,
Hana Vystrčilová, tel.: 777 754 801, 541 243 481,
e-mail: pkovce@schok.cz

vedení plemenných knih koz

Samcova 1, 110 00 Praha 1,
Šárka Kořínková, tel.: 777 754 813, 284 680 019,
e-mail: pkkoz@schok.cz

Předsednictvo SCHOK z.s.**Předseda**

Ing. Vít Mareš, tel.: 777 754 800, e-mail: mares@schok.cz

1. místopředseda

Ing. Tomáš Klíma, tel.: 602 321 507,
e-mail: farma.klima@seznam.cz

2. místopředseda

Ing. Martin Hošek, PhD., tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@mendelu.cz

Ředitel

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821, e-mail: huml@schok.cz

Spolková rada SCHOK z.s.

Ing. Vít Mareš, Ing. Tomáš Klíma, Ing. Martin Hošek, PhD.

Středočeský kraj

Petr Kříž, tel.: 603 825 187, e-mail: ovce.pk@seznam.cz

Jihočeský kraj

Ing. Jan Vejčík, tel.: 721 100 001, e-mail: info@puvodnivalaska.cz

Plzeňský a Karlovarský kraj

Ing. Karel Krátký, tel.: 777 754 325, e-mail: kkratky@atlas.cz

Ústecký kraj

Jan Hála, tel.: 777 826 300, e-mail: janhala@seznam.cz

Liberecký kraj

Pavel Sokol, tel.: 603 276 692, e-mail: sokolsuffolk@seznam.cz

Královéhradecký kraj

Milan Domáň, tel.: 731 171 843, e-mail: doman.zernov@centrum.cz

Pardubický kraj

MVDr. Jiří Štros, tel.: 604 864 441,
e-mail: stros.holice@seznam.cz

Vysočina

Ing. Jaromír Dobrovolný, tel.: 732 281 077,
e-mail: jaromirdobrovolny@centrum.cz

Jihomoravský kraj

Ing. Vladislav Vítek, tel.: 777 247 137,
e-mail: ovisservis@seznam.cz

Zlínský kraj

Pavel Slovák, tel.: 606 951 454, e-mail: slovak.pavel@volny.cz

Olomoucký kraj

Petr Mahr, tel.: 732 716 002, e-mail: agroslužby.mahr@seznam.cz

Moravskoslezský kraj

Martin Carbol, tel.: 724 838 791, e-mail: 321.martin@seznam.cz

Předseda PKO

Ing. Martin Hošek, PhD. tel.: 777 754 809, 606 319 882,
e-mail: hosek@mendelu.cz

Předseda PKK

Ing. Richard Konrád, tel.: 777 754 802,
e-mail: r.konrad1@seznam.cz

Revizní komise Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.**Předseda**

Ing. Petr Kotlaba, tel.: 731 159 641, e-mail: kotlaba@agrotrans.cz

Členové RK

Ing. Antonín Vejčík, CSc., tel.: 604 519 649, e-mail: vejcik@zf.jcu.cz
Ladislav Onderka, tel.: 777 754 816, e-mail: onderkal@seznam.cz
Igor Sikora, tel.: 604 249 232, e-mail: igor.sikora@centrum.cz
Eva Uxová, tel.: 603 468 254, e-mail: evaux@volny.cz

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ Z.S.,**vydává:**

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Krajského soudu v Brně, oddíl L, vložka 5270,
redakce: SCHOK z.s., Ptašinského 308/5, 602 00 Brno, tel./fax: 541 243 481, http://www.schok.cz, e-mail: info@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925
ISSN 1213-371X

Neprodejné! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.,
roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 300 Kč, příspěvky na rok 2019 můžete poukázat na účet Svazu u Sberbank 4100004058/6800
(variabilní symbol Vám bude přidělen po dohodě s redakcí – Mgr. Šárka Dvořáková)
nebo je zaplatit složenkou.

Redakce zpravodaje nezodpovídá za obsah inzerátů.

Redakční rada:

Ing. Vít Mareš, Prof. Ing. František Horák, CSc., Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Martin Hošek, Ph.D., Mgr. Iva Oukropcová – redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET SERVIS centrum reklamy a tisku s.r.o., Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, Pražákova 876/66, 639 00 Brno
Do tisku předáno 19. 6. 2019, náklad 1 400 ks

Upozornění pro chovatele

Spolková rada Svazu 6. 5. 2019 schválila doplnění finančního řádu plemenných knih ovcí a koz o poplatky za vystavování zootechnických certifikátů – kopie 100 Kč, za vystavování zootechnických certifikátů u zvířat mimo KU 500 Kč

Kopie zootechnických certifikátů jsme vystavovali dosud zdarma, poplatek byl zaveden především vzhledem k nárůstu požadavků, převážně na jednotlivá zvířata, a nákladům na zpracování a rozesílání těchto dokladů. Poplatek je stanoven 100 Kč bez ohledu na pohlaví zvířete.

Podle nařízení 2016/1012 EU může zvíře, které se NENARODILO v chovu v kontrole užitekosti, být zapsáno do plemenné knihy a vystaveno na něj ZOOTECNICKÉ OSVĚDČENÍ, pokud chovatel doloží, že jsou jeho rodiče zapsáni v plemenné knize (i zahraniční). Za takto vystavené zootechnické osvědčení je stanoven poplatek 500 Kč bez ohledu na pohlaví zvířete.

Důležité upozornění se týká chovatelů, kteří budou žádat o dotace na udržování a využívání genetických zdrojů pro rok 2019. Podle „Zásad“, které najdete na naší úřední desce, musí být všechna zvířata, která jsou předmětem dotace, zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 6. 2019.

Dále **žadatel o dotaci musí být účastníkem Národního programu zvířat**, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat. Žádosti o Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat platí jen 5 let - zkontrolujte jeho platnost! Nové žádosti o Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat musíte doručit Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. do 15. 7. 2019, tak aby je bylo možné předat VÚŽV v Uhřetěvsi a na ministerstvo zemědělství do konce července 2019.

Ministerstvo zemědělství po nás požaduje předání podkladů na dotace na udržování a využívání genetických zdrojů pro rok 2019 včetně kontroly, zda jsou zvířata, která jsou předmětem dotace, evidovaná v ústřední evidenci jako živá (zvířata musí být ve vlastnictví žadatele ke dni 30. 6. 2019) již 31. 7. 2019. **Musíte tedy doručit svému šlechtiteli podklady - evidenci bahnění nebo kození a inventuru stáda do 15. 7. 2019.**

■ VÁŽENÍ CHOVATELÉ

Nepríznivá situace v chovu ovcí se odrazila i ve vývoji stavů ovcí. Po stagnaci stavů v posledních třech letech klesly stavy ovcí celkem meziročně o 5 847 kusů ovcí celkem, tj. o 2,7 %, také se snížily stavy bahníc o 3 580 kusů, tj. o 2,7 %. Početní stavy koz se meziročně snížily o 1 106 kusů koz celkem, tj. o 3,6 %. K 1. 4. 2019 se v České republice chovalo 213 068 ks ovcí celkem, což je nejnižší početní stav ovcí celkem od roku 2012. Stavy bahníc se v roce 2019 snížily na 130 005 kusů a společně s 21 775 kusy jehnic přesto tvoří předpoklad rozšířené reprodukce chovu ovcí u nás. Celkové početní stavy koz dosáhly v roce 2018 výše 29 210 kusů, z toho koz 19 219 kusů,

po nárůstu v posledních letech došlo k poklesu stavů koz ve všech kategoriích. K nárůstu početních stavů ovcí došlo v Jihočeském, Karlovarském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji, nejvyšší počty chovaných ovcí jsou v krajích Jihočeském, Středočeském a Zlínském. K nárůstu nejvyšším početních stavů koz došlo v Moravskoslezském, Jihomoravském, Ústeckém a Karlovarském kraji, nejvyšší počty chovaných koz jsou v krajích Středočeském, Libereckém, Jihočeském a Vysočina. Důvodem této situace je naše zemědělská politika, která znevýhodňuje chovatele oproti pěstitelům – národní rozdělení přímých plateb umožňuje použít až 35% podíl pro chov hospodářských zvířat, Česká republika jich používá jen 3 %.

Tab.č.1 Vývoj stavů ovcí v letech 2010 až 2019

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ovce celkem	196 913	209 052	221 014	220 521	225 397	231 694	218 493	217 141	218 915	213 068

Počet ovcí k 1. dubnu 2018 a 1. dubnu 2019 podle krajů v kusech

Území, kraj	2018	2019	Rozdíl (+,-)	Index (%)
Česká republika	218 915	213 068	-5 847	97,3
Hl. m. Praha + Středočeský	25 708	23 712	-1 996	92,2
Jihočeský	29 549	29 806	257	100,9
Plzeňský	18 886	18 063	-823	95,6
Karlovarský	13 027	13 869	842	106,5
Ústecký	14 668	14 038	-630	95,7
Liberecký	16 329	15 409	-920	94,4
Královéhradecký	16 118	15 691	-427	97,4
Pardubický	12 373	12 034	-339	97,3
Vysočina	14 700	13 648	-1 052	92,8
Jihomoravský	9 151	9 369	218	102,4
Olomoucký	9 936	9 044	-892	91,0
Zlínský	22 744	21 979	-765	96,6
Moravskoslezský	15 726	16 406	680	104,3

Počet koz celkem k 1. dubnu 2018 a 1. dubnu 2019 podle krajů v kusech

Území, kraj	2018	2019	Rozdíl (+,-)	Index (%)
Česká republika	30 316	29 210	-1 106	96,4
Hl. m. Praha + Středočeský	5 222	5 159	-63	98,8

Území, kraj	2018	2019	Rozdíl (+,-)	Index (%)
Jihočeský	3 277	2 724	-553	83,1
Plzeňský	1 479	1 445	-34	97,7
Karlovarský	1 537	1 682	145	109,4
Ústecký	2 189	2 376	187	108,5
Liberecký	3 703	2 742	-961	74,0
Královéhradecký	1 550	1 506	-44	97,2
Pardubický	1 718	1 667	-51	97,0
Vysočina	3 001	2 693	-308	89,7
Jihomoravský	1 888	2 104	216	111,4
Olomoucký	1 599	1 670	71	104,4
Zlínský	1 356	1 261	-95	93,0
Moravskoslezský	1 797	2 181	384	121,4

Nesmyslné omezení hranic intenzity chovaných zvířat, které nemá v ostatních státech obdoby, je dalším důvodem, proč chovatelé snižují počty chovaných ovcí. Lepší realizační ceny i podmínky pro čerpání dotací vede řadu chovatelů k přechodu od chovu ovcí k chovu masného skotu.

Celou situaci dále pro chovatele ovcí i koz komplikuje špatný odbyt jatečných jehňat a kůzlat a nemožnost prodat ostříhanou vlnu. Další legislativní omezení například při ošetřování paznehtů, kupírování ocásků jehňat jsou důvody rušení stád ovcí.

V poslední době komplikují chovatelům život problémy, které mají s volně žijícími zvířaty, ať se jedná o škody na pastvinách způsobené divokými prasaty, nebo škody způsobené predátory, kterými jsou přemnožené lišky, chránění krkavci a zvláště chráněné šelmy, medvěd, rys a vlk. Svaz se snaží situaci řešit, ale především AOPK nechce požadavky našich chovatelů akceptovat. Reakci na článek Ing. Havrlanta si můžete přečíst ve Slově do pranice, já osobně jsem byl vyzván, abych již nekomentoval případ zabitého vlka na stádě pana Vojtěcha Hajného. Mrzí mě především to, že jsem o tom mluvil na členské schůzi romanovských ovcí v Horní Bučici a informátor, který hlásil AOPK (udávat se nemá, ale hlásit se to musí!), co jsem povídal, ještě všechno zkrleslil. Musím tedy zopakovat, že stádo napadla ve 14 hodin smečka 7 kusů psovité šelmy, z nichž ten, který vedl útok, byl zabit dvěma psy chovatele. Zbytek smečky z pastviny utekl. AOPK uvádí, že útok byl veden

psem, což odpovídá tomu, že kadáver mrtvé psovité šelmy byl podle DNA vyšetřen jako 75% kříženec s vlkem. Pokud tedy jsou všechny psovité šelmy přicházející k nám z Německa a Polska „psi“, tak společně s myslivci HRRR NA NĚ! Dále jsem zcela jistě netvrdil, že bylo na chovatele podáno trestní oznámení, ale že mu na začátku vyšetřování hrozilo, ale po zjištění, že zabitá psovitá šelma byla kříženec (tady pes), nebylo podáno.

Co nám tedy AOPK, pokud máte psy na ochranu svých ovcí, radí:

- označte si své pastviny tak, aby na ně nechodili žádní lidé
- zabezpečte oplocení proti podhrabání, co na to stavební zákon?
- výška 90 cm je proti útoku vlka dostatečná....

Pokud Vaši psi způsobí škodu na osobě, která na pastvinu vnikla, nebo na chráněném živočichovi, proti kterému chrání Vaše ovce, tak v případě soudního sporu musíte doložit, že Vaše opatření proti vniknutí člověka nebo predátora byla odpovídající, a budete osvobozen. Mám dojem, že je to o lepším právníkovi a pokud se budete soudit s naším státem, tak to nebude jednoduché.

Všem Vám přeji, aby se Vám dařilo ve Vašem podnikání, měli jste pevné zdraví a oporu ve svých blízkých.

Ing. Vít Mareš, předseda Svazu

■ ŽEBŘÍČKY BAHNIC A BERANŮ

V následujících tabulkách najdete přehledy čistokrevných beranů a bahníc jednotlivých plemen ovcí, u kterých se počítají plemenné hodnoty. Zařazená zvířata jsou seřazena podle dosažených celkových plemenných hodnot.

Vysvětlivky:

CPH: celková plemenná hodnota zvířete – selekční index,
PRC: pořadí zvířete podle plemenné hodnoty v rámci plemene převedené na procenta,
TR: třída za plemennou hodnotu zvířete,
HMPRIM: plemenná hodnota pro vlastní růst v kg,
HMMAT: plemenná hodnota pro maternální růst v kg,
SVAL/ML: plemenná hodnota pro výšku zádového svalu v mm/pro produkci mléka v kg,

TUK/T+B: plemenná hodnota pro výšku tuku v mm/pro produkci mléčného tuku a bílkovin v kg,

PLOD: plemenná hodnota pro plodnost v %,

Plodnost: plodnost bahnice – počet záznamů o reprodukci/počet narozených jehňat/počet odchovaných jehňat a suma těchto údajů u připuštěných bahníc po jednotlivých beranech,
ZC: celkový počet zvážených jehňat bahnice ve 100 dnech,
Váhac: celková hmotnost zvážených jehňat bahnice ve 100 dnech,

H100: přepočítaná hmotnost zvířete na 100 dnů,

S100: přepočítaná výška zádového svalu zvířete na 100 dnů,

T100: přepočítaná výška tuku a kůže zvířete na 100 dnů.

Pokud není u zvířete vyplněn majitel, jedná se o zvíře prodané mimo kontrolu užítivosti. Pokud nejsou uvedeny některé údaje, nebyly zjištěny.

■ NÁRODNÍ VÝSTAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT 2019

■ VELETRH ANIMAL TECH S NÁRODNÍ VÝSTAVOU HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT 2019

V termínu od 12. do 15. května se zúčastnil náš Svaz s početnou a velmi pěknou expozicí ovcí a koz II. ročníku veletrhu Animal Tech spojeného s Národní výstavou hospodářských zvířat na výstavišti BVV v Brně. Kromě našeho Svazu se veletrhu zúčastnili chovatelé holštýnského skotu (87 kusů), českého strakatého skotu (51 kusů), brown swiss skotu (25 kusů), jerseykého skotu (29 kusů) a normandského skotu (16 kusů). Chovatelé masného skotu představili 23 plemen a vystavili 377 kusů. Nechyběly také expozice chovatelů prasat a koní. Návštěvníci veletrhu mohli vidět na výstavišti skoro 900 kusů hospodářských zvířat, což na žádné jiné výstavě v České republice neuvidí.

V expozici našeho Svazu bylo vystaveno 21 plemen ovcí (119 kusů) od 31 chovatelů. Masná plemena ovcí zastupovala plemena charollais, oxford down, suffolk a texel. Z kombinovaných plemen se představila plemena bílá alpská ovce, clun forest, romney, merinolandschaf, zwartbles, jurská ovce, vřesová ovce, kamerunská ovce, ouessantská ovce, skudde, shetlandská ovce a samozřejmě naše národní plemena šumavka a valaška. Plodná plemena zastupovala ovce romanovská, dojená plemena ovcí plemeno lacaune a východofříská ovce.

Alpské ovce Jana Brožka

Koza hnědá krátkosrstá PaedDr. Krejsové

Šampionát holštýnského skotu

Ukázka chladnokrevných koní

Plemena koz bylo vystaveno 8 (49 kusů) od 14 chovatelů. Dojená plemena koz zastupovaly kozy anglonubijské a naše národní plemena koza bílá krátkosrstá a koza hnědá krátkosrstá. Kombinovaná plemena reprezentovala koza walliser-ská, masná plemena koza burská a zakrslá holandská, srstnatá plemena koza kašmírová a koza mohérová.

Náš Svaz připravil během výstavy bohatý program. Chovatelé z Klubu chovatelů dojených plemen koz předváděli každý den ruční dojení koz a z nadojeného mléka ukazovali zpracování a výrobu kozích sýrů. Svě propagační stánky měly na výstavišti také Klub chovatelů texel, Klub chovatelů ovcí romanovských a clun forestů. Velmi bohatou a krásnou expozici výrobků z ovčí vlny zajistil Klub zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů, který také připravil pro děti každý den zábavnou hru „Vlnohrátky“. Každý den byla samozřejmě také ukázka stříhání ovcí. Vlastimil Bischof, předseda Asociace stříhačů, za čtyři dny ostříhal na padesát ovcí s patřičným komentářem. Návštěvníci ocenili jeho zručnost a preciznost.

První den výstavy, v neděli dopoledne, proběhlo vyhodnocení nejlepších kolekcí a jednotlivých zvířat. Odborná komise ve složení Ing. Konrád, Ing. Strnad, Ing. Janoš a L. Onderka provedla vyhodnocení nejlepších kolekcí a vítězů v určených kategoriích. Nejlepší kolekcí ovcí na výstavě se stala kolekce ovcí vřesových, kterou vystavil Ing. Jaroslav Adam z Chlístova, na druhém místě skončila kolekce valašek ze společnosti Stránské z.s., třetí skončila kolekce ovcí zwartbles

Porady organizačního štábu

Předvádění berana merinolandschaf pana Jana Macků

Ing. Martina Haška z Mohelna. Šampionem v kategorii beranů se stal beran merinolandschaf (77101) Jana Macků z Cvrčovic, na druhém místě skončil beran valašky (88273) Ing. Jana Vejčíka z Dlouhé Stropnice, třetí skončil beran ovce jurské (69186) Antonína Pařila z Otinovsi u Prostějova. V kategorii ovce se šampionkou stala ovce plemene texel (75402) Lukáše Neugebauera ze Žamberku, druhá skončila ovce oxford down (92158) Daniely Dzikové z Orlové-Lutyně, třetí byla ovce plemene suffolk (69361) ze společnosti ZVOZD Horácko Opatov.

V jednotlivých kategoriích byli vyhodnoceni a šampiony se stali:

- masná plemena** - beran charollais (98824) Ing. Jaroslava Adama z Chlívstova
- kombinovaná plemena** - ovce clun forest (87813) Martina Neuwirtha z Pěčína u Rychnova nad Kněžnou
- speciální plemena** - ovce kamerunská (28910) Petra Kříže ze Sedlčan
- dojená a plodná plemena** - ovce východofríská (89827) Antonína Kováře ze Slavětic

Nejlepší kolekci koz byla vyhodnocená kolekce koz walliserských Ing. Mileny Krejzové ze Sosnové u České Lípy. Šampionem v kategorii kozel se stal kozel burský (7252) společností Oveko, a.s., šampionkou v kategorii koza byla vyhodnocena koza hnědá krátkosrstá (11597) Pavla Kubeše z Horního Újezdu, v kategorii dojených plemen koz zvítězila a šampionkou se stala koza anglonubijská (10920) Martina Neuwirtha z Pěčína.

Jako nejlepší zvíře a vítěz celé výstavy byla po dlouhém rozhodování vyhodnocena ovce plemene texel (75402) z chovu Lukáše Neugebauera ze Žamberku.

Na nedělní odpoledne jsme ve spolupráci s chovateli Klubu dojených plemen koz připravili názornou ukázkou hodnocení anglonubijských koz, kterou předvedl špičkový holandský bonitér pan Engel Kupers. Hodnotil systémem holandské organizace Nederlandse Organisatie voor de Geitenfokkerij (NOG), který je odlišný od systému praktikovaného u nás. Jeho vystoupení bylo velmi zajímavé a poučné. Hodnocení exteriéru tímto systémem je daleko podrobnější a i protokol zápisu hodnocení je velmi obsáhlý. Systém NOG používá rozsah bodů 1 až 9, kdežto systém hodnocení používaný v České republice je pouze pětibodový. Doba na hodnocení jednoho zvířete je však časově daleko náročnější. Nutností je, aby zvíře, které je hodnoceno, bylo dokonale připraveno na toto hodnocení, to znamená, že musí být klidné a na pokyn hodnotitele musí umět chodit.

Pro porovnání níže přikládám protokol hodnocení systémem podle NOG u kozy, která byla nejlépe hodnocená panem Kuperssem v Brně a systém hodnocení, který se u nás v současné době zavádí (tabulky).

Můžu si to taky zkusit

V pondělí byl celý program na našem předváděšti vyčleněn pro školení všech bonitérů a šlechtitelů, aby došlo k ujednocení jejich názoru na hodnocení exteriéru jednotlivých plemen ovcí a koz. Školení se ukázalo jako velmi přínosné.

Na stánku Svazu byl po celou dobu výstavy velmi čilý ruch. Byli jsme poctěni návštěvou řady významných státních činitelů. Návštěvníci mohli zakoupit odborné publikace na téma chovu ovcí a koz, mohli získat řadu propagačních letáků a hlavně řadu odborných rad. Na venkovním stánku byla možnost ochutnat naši specialitu – ovčí guláš, který připravila společnost Oveko a.s.

Po všechny dny výstavy měli návštěvníci také možnost seznámit se s technikami spřádání a zpracování ovčí vlny, kterou předváděly členky z Klubu zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem chovatelům za pomoc při organizování této výstavy, protože to byla největší výstava ovcí a koz, kterou náš Svaz v letošním roce organizoval. O tom, že se výstava podařila, svědčí fakt, že po celou dobu výstavy byla naše hala stále zaplněná návštěvníky a na našem stánku se vystřídalo mnoho zájemců o chov ovcí a koz.

Text: Ing. Richard Konrád
Foto: Mgr. Iva Oukropcová, Ing. Jiří Huml, Ing. Vít Mareš

Protokol o hodnocení zvířete dle holandského systému organizace NOG Inspectierapport

 Identifikační číslo zvířete: **Levensstap: CZ 13600 937**

 Datum narození: **Geboortestijd: 23.03.2016**

 Jméno zvířete: **Naam: Gai**

Murielka z Modletic

 Majitel/chovatel zvířete: **Ugrise**

Kardinálova/ Pokorná

HODNOCENÍ SOUHRNNÝCH CHARAKTERISTIK (body) **ALGEMENE BEWAARDINGSKARAKTERISTIEKEN (overzamen)**

Celkový vzhled Algemeen voorkomen : 86	Plemenný typ Type : 85	Celkový vývin Overal ontwikkeling : 87	Končetiny Benen : 87	Vemeno Lies : neni v laktaci
--	--------------------------------------	--	------------------------------------	--

Druh hodnocení Soort Keuring	Plemeno Ras	Obecné znaky Algemeen	Souhrnné hodnocení Totaalwaardig
Plemenná kniha Stamboek	Bílá koza W	Výška v kříži Hoofthoogte	vynikající
Dočasné hodnocení Voorlopig	Toggenburská Toggenburger	Hmotnost Gewicht	ok
Definitivní hodnocení Definitief	Barevná (černá/hnědá/bílá) Kleur (Z/W/V/W)	Obvod hrudníku Sternumomtrek	velmi dobrý
Revizní hodnocení Herkeuring	Nubijská Nubisch		ok
Plem. Registr Register	Dojenný typ Doeltype		dobrý goed
Mimo plem. knihu Bij niet-stamboekaanpak			vyhovující afdoende
			slabý slecht
			nevyhovující onvoldoende

Hodnocení znaků lineárního popisu **Lineair beschrijvende kenmerken (onderdelen) (20 - punten)**

Hlava Kop	Jemná Fijn	1	2	3	4	5	6	7	8	9	hrubá grof
Krk Hals	krátký kort	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhý lang
Předotrupí Voortruf	úzké smal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	široké breed
Kapacita trupu Truufaciteit	slabá zwak	1	2	3	4	5	6	7	8	9	mohutná veel
Hřbet Rug	slabý zwak	1	2	3	4	5	6	7	8	9	pevný stevig
Bedra-délka Bedraduur	krátká kort	1	2	3	4	5	6	7	8	9	dlouhá lang
Bedra-sklon Bedra-hoek	šikmá schuin	1	2	3	4	5	6	7	8	9	rovná vlak
Postoj zadních nohou Opstand achterpoten	přímý recht	1	2	3	4	5	6	7	8	9	křivý kaarf
Stavba končetin Bevattingen	jemná Fijn	1	2	3	4	5	6	7	8	9	hrubá grof
Délka hlezna Beentegels	douhé lang	1	2	3	4	5	6	7	8	9	krátké kort
Osvažení Bevestiging	slabé zwak	1	2	3	4	5	6	7	8	9	silné sterk
Přední upnutí vemene Voorwaarsluiting	volné los	1	2	3	4	5	6	7	8	9	pevné vast
Hloubka vemene Waaierdiepte	hluboké diep	1	2	3	4	5	6	7	8	9	mělké shallow
Délka struků Waaierlengte	krátké kort	1	2	3	4	5	6	7	8	9	douhé lang
Postavení struků Waaierstand	široké veel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	úzké smal
Závěsný vaz vemene Opheffing	volný los	1	2	3	4	5	6	7	8	9	pevný vast
Zadní upnutí vemene Achterwaarsluiting	nízko upnuté laag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	vysoce upnuté hoog

Žlutě je v tabulce označeno hodnocení vemene této kozy (v laktaci) z roku 2018. Koza byla hodnocena za utváření vemene celkem 82 body

Vady (L = lehká, E = střední, O = nepřipustná) BZMELKOVÝCH IL - kůži, E = erasty, O = ozvykované]		Středotrupí Middleback		Postoj (ze zadu)		Šourek Scrubum	
1	Hlava a krk Kopf en Hals nepravidelná schief	21	plochý hrudník flach Brust	45	sudovitý schwammig	61	malý klein
2	prasečí (protáhlá) schweineback	22	kapří hřbet schaf	46	vbočený (hakovitý) haken	62	1 varle 1 Bal
3	šití schneiden	23	mělký trup schlaff	47	sbihavý/rozbihavý schief/steif	63	Prázdný leer
4	linie nosu Nasenlinie						
5	délka uší Ohrlohr		Zád Achsenband		Vemeno/struky Udder/Aggelen		Srst Behaarung
6	postavení uší Ohrlohr	31	úzká schmal	51	malé klein	71	dlouhá lang
7	úzký krk schmal Hals	32	zakulacená gebogen	52	úzké schmal	72	hrubá/tuhá hart
8	hrubý krk schwer Hals	33	strmá schief	53	nepravidelné schief		
				54	roztěpené gespalten		Barva/odznaky Farbe/Abzeichen
	Předotrupí Vorband		Končetiny Beine	55	masité schmierig	82	Isabela Isabel
11	volná plec los	41	houbovitě (nepevně) schwammig	56	houbovitě struky schwammig Aggelen	84	smišená mischt
12	hluboké/těžké tief/schwer	42	slabá spěnka schwach Keil	58	pastruky Aggelen	85	stříkaná streifenartig
13	vystupující/ustupující vorsteil/hinter	43	rozbihavé paznehty schief/steif	59	silné struky stark Aggelen	86	barevné skvrny Abzeichen
		44	deformované paznehty verf. Klauen			90	hnědé podkolenky braun Unterarm

Inspektor **inspektur**: Engel Kupers

V Brně 12.5. 2019

Kolekce valašských ovcí ze Stránského

Ovce východofríská Antonína Kováře

Kolekce walliserských koz Ing. Krejsově

Clun forest Martina Neuwirtha

Texel Lukáše Neugebauera

Oxford down Daniely Dzikové

Koza hnědá krátkosrstá Pavla Kubeše

Koza anglonubijská Martina Neuwirtha

Suffolk družstva ZVOZD Horácko

Beran merinolandschaf Honzy Macků

Kolekce ovcí zwartbles Ing. Hoška

Vřesový beran Ing. Adama

Valašská jehňátka Ing. Vejčíka

Walliserská koza PaedDr. Krejzové

Kolekce vřesových ovcí Ing. Adama

Valašky ze Stránského

Kolekce ovcí zwartbles Ing. Martina Hoška

Mohérová kozy Ing. Štěpánové

Ovce skudde Ing. Jiřího Motyčky

Lacaune ze Statku Horní Dvorce

Kamerunský beran Petra Kříže

Bahnice texel Lukáše Neugebauera

Clun forest Karla Oudia Luska

Holandský zakrslý kozel Petra Kříže

Quessantský beran Ing. Latečkové-Foniokové

Beran romney ze Sušárny Pohofelice

Beran skudde Ing. Jířího Motyčky

Ovce clun forest Martina Neuwirtha

■ VÝKLAD HOLANDSKÉHO HODNOCENÍ NOG POŘÁDANÝ KLUBEM DOJENÝCH PLEMEN KOZ V RÁMCI NÁRODNÍ VÝSTAVY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT V BRNĚ

Akce velmi mimořádná, která ještě nebyla v Evropě pro nečleny NOG pořádaná. Jejím cílem byla ukázka hodnocení podle lineárního popisu v organizaci, která dobře funguje již 100 let. Proto vzbudila velký zájem mezi diváky, a to i zahraničními, pozvání přijali chovatelé z 8 zemí Evropy. Výklad provedl p. Engel Kupers, který řídí v NOG všechny otázky spojené s chovem a hodnocením zvířat.

Pro demonstraci jsme vybrali 4 kozly ve věku 1–2 roky a 4 kozy na první a po první laktaci, tedy zvířata, která mají velkou perspektivu pro naše chovy. Pomyslným vítězem z posuzovaných 8 zvířat se stala koza Murielka z Modletic narozená 23. 3. 2016, která je v chovu u p. Evy Kardinálové. Obdržela celkových 86 bodů. Tato koza již byla ofici-

Soustředěná pozornost českých hodnotitelů

álně klasifikována NOG v roce 2018, má uděleno 85 bodů. V hodnocení se tedy již podruhé umístila v kategorii velmi dobrý (85-89 bodů).

Text a foto: Za Klub dajných plemen koz Ivana Pokorná

Dojení koziho mléka během Národní výstavy.

■ JAK TO VIDÍ ŠLECHTITEL SVAZU HONZA KOVÁČ

Během nedělního odpoledne prvního dne výstavy jsem měl možnost shlédnout hodnocení zevnějšku anglonubijských koz v režii holandského posuzovatele pana Engela Kuperse. Největší rozdíl oproti hodnocení našemu spočívá v obsáhlosti a v časovém prostoru, který je nutný vytvořit pro každé zvíře. V současné době se u některých plemen ovcí diskutuje provádění lineárního popisu při hodnocení jehnic. Podrobnější hodnocení pokládám za přínosné, ovšem výběrově. I pro chovatele znamená větší nároky na součinnost a přípravu, což nelze realizovat jinak než dobrovolně. Chovatel sám musí ocenit přínos bohatší informace o zařazovaném zvířeti pro jeho další využití ve šlechtění. Hodnotitel se postupně věnoval každé části těla zvířete a bodové hodnocení slovně podrobně okomentoval. To беру také jako inspiraci s tím, že se musíme při hodnocení (i když je číselně vyjádřeno jinak) soustředit i na vyzvednutí pozitivních znaků a na srozumitelné zdůvodnění svého rozhodnutí pro chovatele. Je dobře, že pohled na jednotlivé znaky u nás a v Holand-

Koza Murielka při hodnocení. Pan Engel Kupers hodnotí, Anežka Kováčová překládá, Renata Dolejšová zapisuje, Eva Kardinálová předvádí.

sku se prakticky neliší. Liší se však váha, která je na ně před shrnutím do výsledné známky kladena. Jako příklad bych uvedl třeba pootočení základny ucha, která je u nás vyřazovací vadou a tam pouze vadou na krásu, nebo tvar a upnutí vemene, ke kterému zde přihlížíme méně, zatímco tam má váhu podstatnou. Samozřejmě, že posledně jmenovaný pří-

AN kozel Peatcourt Kennedy z chovu p. Kuperse

klad plyne ze skutečnosti, že u nás se dospělá koza (laktující) hodnotí pouze v rámci soutěží a přehlídek.

Každá činnost a snažení je vždy a v první řadě o lidech, kteří se točí kolem. To platí i ve firmách, ovšem ve spolcích dvojnásob! Je dobré, že v rámci Svazu existují kluby, které drží pohromadě a mají chuť ve svém volném čase něco dělat. Mezi ně patří i Klub chovatelů dojných plemen koz. Lidé z takových skupin dělají užitečné věci zdarma, jen s minimálními nároky na podporu z centra. Tím napomáhají a zvedají prestiž celého spolku. Ve výše jmenovaném klubu se daří provádět špičková srovnávací hodnocení (již opakovaně) bez náznaku jakékoli dehonestace chovatelů, kteří nejsou „na čele“. Z celého počínání jednoznačně sálá motivace posunout věci kupředu a pomoci slabším. I v rovině osobní se v takové společnosti člověk cítí dobře.

Text: Mgr. Jan Kováč

Foto: Ivana Pokorná

HODNOCENÍ NOG HOLANDSKÝM POSUZOVATELEM OČIMA CHOVATELKY

Nedělní odpoledne strávené na brněnském výstavišti bylo poučné a pro mě jako začínajícího chovatele těchto aristokratů mezi hospodářskými zvířaty, kterými anglonubijské kozy jistě jsou, také inspirující. Výklad hodnocení NOG holandského posuzovatele p. Engela Kuperse mě velmi zaujal zejména detailním hodnocením znaků lineárního popisu, kdy nejprve konstatoval, jak by ta která část těla měla ideálně vypadat a následně na předváděném zvířeti demonstroval faktický stav, přičemž komentoval nejen exteriérové vady, ale též brilantně vyzdvihl pozitiva, což je z mého pohledu pro chovatele velmi motivující. Ve výsledném hodnocení souhrnných charakteristik pak posuzovatel mj. kladl důraz na výraz hodno-

Mám ty nejlepší míry, že ano

AN koza Popelka z chovu p. Neuwirtha

ceného zvířete, neboť danému plemeni přísluší „hrdý postoj“. Toto pro někoho možná překvapující kritérium jsem ocenila, neboť ukazuje nejen na fyzický, ale též psychický stav zvířete, který je v chovu podstatnou veličinou. Následná diskuse mezi přítomnými chovateli mi potvrdila rozdílnost v náhledu na ideál chovného zvířete z pohledu exteriéru, přičemž je nepochybné, že i hodnocení ze strany posuzovatele je vždy ovlivněno subjektivním pohledem. Ovšem v případech jasně stanovených pravidel by výsledné odchylky mezi hodnoceními jednotlivých posuzovatelů měly být minimální. Za velký bonus pak považuji protokolaci, která hodnocení činí otevřeným, a chovatel si odnáší hmatatelný důkaz, kým a jak bylo jeho zvíře hodnoceno.

Text: Renata Dolejšová

Foto: Ivana Pokorná

NÁRODNÍ VÝSTAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT OČIMA NÁVŠTĚVNÍKA

Představte si, že jste právě prošli branou brněnského výstaviště. Je neděle 12. května a vy míříte rozlehlými volnými plochami podle svých orientačních schopností přímo či nepřímo k pavilónům P, F a G. Zde totiž letos probíhá to velké setkání hospodářských zvířat a všelichého dalšího, co s nimi souvisí. A nesmíme zapomenout ani na myslivce a včelaře, kteří mají jako obvykle své prostory i program. Jako dobře informovaný návštěvník máte v rukou papírového průvodce i s mapkou areálu a směřujete tam, kde je to pro vás osobně nejzajímavější.

V pavilónu P naleznete pečlivě připravenou plochu pro vystavení i předvádění skotu – zvláště prostor pro mléčný a pro masný skot. V rámci doprovodného programu můžete shlédnout různé šampionáty (např. Národní šampionát skotu Jersey, holštýnského skotu či Charolais, Limousine, Aberdeen

Vystavená zemědělská technika

Komunikace s koněm

Potřeby pro včelaře

Z expozice masného skotu

Výstava plemenných prasat

Školení hodnotitelů chovu ovcí a koz

Angus a mnohé další). Ani by se do jednoho dne nevešly, probíhají postupně během každého výstavního dne. Mimo přehlídek a ukázek kolekcí můžete sledovat i různé soutěže např. „Dítě a tele“, odhad hmotnosti skotu či vyhlášení „Miss sympathy“... Zde proběhlo i oficiální zahájení celé akce s účastí předsedy vlády Ing. Andreje Babiše, ministra zemědělství Ing. Miroslava Tomana a ředitele ČMSCH a.s. doc. Dr. Ing. Josefa Kučery. Opusťme však už pavilón P a vejděme do sousedního F.

Koně, koně, koně – vlastně velká jízdárna přes polovinu pavilónu a navíc ještě kruhová jízdárna. Koně malincí i velcí, jezdeckí i pracovní, osedlaní i neosedlaní, s hříbaty či v tahu, jednobarevní i strakatí,... a všichni načesaní, nablýskaní a nádherní. V rámci doprovodného programu přehlídky nejrozličnějších plemen, jezdecké ukázky i využití koní, na kruhovce pak vození dětí, hiporehabilitace, komunikace s koněm... Oko odborné i laické si přijde na své.

Vlnohrátky nejen pro nejmenší...

Vlnohrátky

A kdeže jsou naše ovečky a kozy? Žádný strach, našly se. Zabrali jsme odhadem třetinu pavilonu, na které se v několika řadách kotců předváděli výstavní zástupci plemen ovcí a koz. Podrobnější přehled o jednotlivých plemenech a oceněných zvířatech jste si již pročteli výše, tak jen dodám povídání o našem doprovodném programu. Kromě ovcí a koz bylo na naší ploše místo pro stánky zpracovatelů vlny. U kolovrátků seděly paní Eva Uxová a Mirka Marešová, plstění jehlou se zabývala Vladka Křenková, plstění na mokro zase Lada Teichmannová. Stánek s tkalcovským stavem a dílničkou pro děti provozovali manželé Kuchaříkovi, vlnu z vlastních oveček spřádala Jiřka Pařilová a vlnařskou sekci uzavírala paní Hana Plšková s mohérem od svých krásných koziček. Rozhodně bylo na co hledět, co obdivovat i jemně se dotknout. Díky všem, kteří přijeli a dali svůj čas i um, aby přiblížili lidem to, co mnozí znají už jen z pohádek.

Naproti vlnařkám stál svazový stánek s publikacemi, Zpracovadajem, kávovarem a dalšími nezbytnostmi pro chod celé ovcí a kozí expozice. S úsměvem mu vládlo duo Šárka, tedy Šárka Kořínková a Šárka Dvořáková. U stolků proběhlo nejedno setkání formální i neformální, lidé ochutnali výborné sýry či domácí buchty a dobře se měli. U sousedního stánku zpracovatelů kozího mléka zvědavci okukovali výrobu sýru přímo na místě z na výstavišti nadojeného mléka – bezva nápad, díky paní Pokorné a dalším spolupracovnicím na tomto poli.

V ohrazeném předváděcího se konalo hodnocení vybraných zvířat, v nedělním odpolední zněla i angličtina holandského hodnotitele pana Kuperse se skvělým překladem Anežky Kováčové. O tom jste již také četli. Toto i další hodnocení by se neobešlo bez vydatné pomoci několika lidí, kteří se po celou dobu starali o pohodu zvířat – Roman Křenek, Tomáš Janaš, Láďa Strnad, Desanka Dvořáková a tři šikovní studenti z VOŠ

Toto je ode dneška Eliška

a SOŠ zemědělsko-technické v Bystřici nad Pernštejnem. A že se při přivádění jednotlivých kousků zapotili!

Nebyl zde však prostor jen pro zvířata. Několikrát sem byly vládky odvážné děti i hraví dospělí, aby si zasoutěžili ve Vlnohrátkách – to potom sbírali klubíčka, namotávali přízi na klubíčko či háčkovali co nejdelší řetízek. Velela tomu paní Vladka Křenková s Romanem, který jako odměnu pro vítěze přinesl jejich jehňátko valašské ovečky, aby pro ně děti vymysleli jméno. To je nádherná odměna!

Beraní guláš připravoval Vítězslav Tomis

Jiná kapitola bylo zase povídání pana Františka Kšány, který neúnavně vyprávěl o zpracování masa z pohledu řezníka. Inu, i to sem rozhodně patří.

Samostatný prostor patřil vrchnímu střihači Vlastimilu Bischofovi a jeho svěřeným ovečkám (od pana Kosmáka z Podyjí). V neděli zde proběhla střihačská Challenge, o ní si přečtete samostatný příspěvek. V dalších dnech zde každou hodinu předváděl stříž elektrickým strojkem a trpělivě vysvětloval, proč a jak zvědavým pozorovatelům. Několik dětí si stříhání pod jeho dohledem dokonce smělo vyzkoušet a odnášely si chumáč vlastnoručně ostříhané vlny. Bylo vidět, že ví, co dělá – a dělá to rád. Díky!

Nesmíme zapomenout ani na veledůležitý venkovní stánek, kde se každý den prodávalo něco teplého k zakousnutí a mnohdy hlavně na zahřátí – zlobická zelňačka, klobásy, hamburger s thraným masem či ovčí kotlík. Jako sladká tečka byla připravena palačinka se šlehačkou. A kdo za tím stál? Manželé Kozelkovi, Hanka Vystřčilová, Danka Dziková a u kotlíku se střídali Tomisovi s Martinem Carbolem a paní Monikou. Užili letos zimy (prodali i leccos na zahřátí ☺) Díky vám.

Ještě nemáte vykukané oči? To je dobře. Poslední volný kousek pavilonu F totiž zaplnila prasata. Ukázkoví čuníci několika plemen a dobrého trávení snášela pobyt na výstavě poměrně pokojně. Občas si schrupla, což jí mnohý návštěvník či vystavovatel možná vskrytu záviděl...

Posledním nabitým pavilonem bylo G, zde měli své místo včelaři a myslivci. Výrobky z medu, vosku či potřeby pro včelaře i oděvy pro pobyt v přírodě, optika a další zařízení pro myslivce a vůbec mnohé související s lesem – vše se sem vešlo. Navíc střelecká soutěž, laserová střelnice, výstava trofejí či lesní pedagogika, račte si vybrat.

Pokud vás při čtení nebolí nohy, věřte, že hlavní pořadatele naší ovčácké a kozí výstavy – Ing. Jiřího Humla, Ing. Víta Mareše, Ing. Richarda Konráda a mnohé další aktéry určitě bolely. Ale věřím, že to stálo za všechnu tu námahu.

Závěrem vybírám z oficiální zprávy BVV:

„Bez mála tisíc kusů zvířat od nejlepších českých chovatelů, široký sortiment technologií pro živočišnou výrobu i nabídka potřeb pro myslivost a pobyt v přírodě. To vše bylo od neděle k vidění na brněnském výstavišti a spolu s bohatým konferenčním, vzdělávacím a osvětovým programem přitahovalo velký zájem odborníků i veřejnosti. Koncept spojující do jednoho termínu Národní výstavu hospodářských zvířat, veletrh ANIMAL TECH a Národní výstavu myslivosti tak po dvou letech opět potvrdil svou atraktivitu. Tuto jedinečnou přehlídku za čtyři dny navštívilo 38.514 platících návštěvníků...“

ANIMAL TECH ukázal špičkovou techniku

Veletrh zaměřený na živočišnou výrobu přivítal již 200 vystavovatelů – výrobců krmiv, veterinární a reprodukční techniky, technologií pro chov, dojícné techniky i zemědělské techniky určené chovatelům...

Chovatelská akce roku

Pavilony P a F brněnského výstaviště se na čtyři dny staly dějištěm největší přehlídky živočišné produkce v České republice. Národní výstava hospodářských zvířat 2019 se konala na ploše 18.000 m² a představila přes 900 kusů skotu, prasat,

ovcí, koz a koní. Rekordní byla účast masného skotu – chovatelé přivezli 392 kusů z 22 zastoupených plemen. Dojeného skotu bylo 221 kusů a vůbec nejpočetněji zastoupeným plemenem byl holštýnský skot s 87 kusy... Výstava měla tradičně vysokou odbornou i mezinárodní úroveň, když výsledky práce českých chovatelů hodnotili rozhodčí z USA, Kanady, Nizozemí, Belgie a Francie.

Nabídku si prohlédly incomingové mise z Arménie, Libanonu, Běloruska, Ruska, Senegal, Severní Makedonie a Ukrajiny, jejichž účastníci vysoce ocenili kvalitu českého chovatelství a plemenného materiálu...

Slavnostní zahájení za účasti předsedy vlády Ing. Andreje Babiše

Na slavnostním zahájení promluvil ředitel ČMSCH, a.s. Doc. Dr. Ing. Josef Kučera

Odborný doprovodný program s VIP hosty

Na výstavišti se konal XXVII. sněm Agrární komory ČR s účastí premiéra Andreje Babiše, ministryně financí Aleny Schillerové, ministra zemědělství Miroslava Tomana a dalších významných osobností. Zasedly zde také komoditní rada pro mléko nebo myslivecká komise, proběhly valné hromady Sdružení dovozců zemědělské techniky a Svazu chovatelů prasat i další odborná setkání.

Do veletržního komplexu zaměřeného na živočišnou výrobu byl zařazen také 9. středoevropský veterinární kongres zaměřený na nové přístupy k problematice zdraví zvířat. Dvoudenní jednání probíhalo přímo v pavilonu P a zúčastnilo se jej 150 veterinárních lékařů. Letošní kongres byl mezinárodní jak na straně přednášejících, tak na straně posluchačů...

Tolik z BVV. Do kalendáře si můžete zapsat datum příští Národní výstavy: 25.–28. 4. 2021.

Zapsala a ledacos nafotila
Iva Oukropcová

Duo Šárka

Jemná krása mohéru Hany Plškové

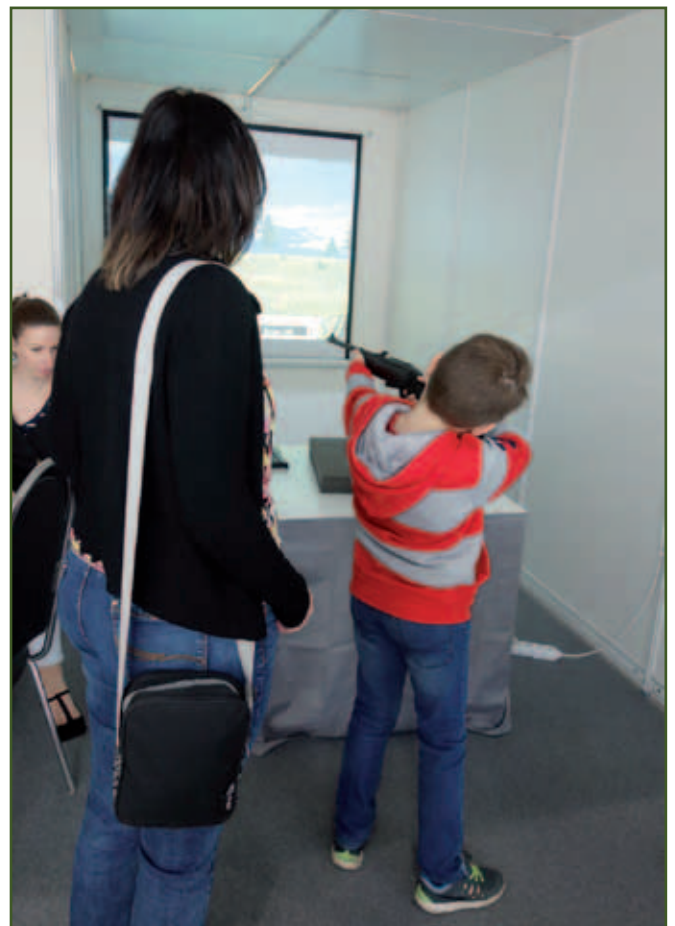
Optika a další vychytávky

Občerstvení šlechtitelů chovu ovcí a koz

Dětská dílna

Laserová střílnice

„BRNO CHALLENGE“

V neděli 12. 5. 2019 se od 10 hodin v Brně na výstavišti konala soutěž, která u nás v republice měla premiéru, ale jistě si ji v budoucnu rádi zopakujeme. Jediným atributem byl čas.

Odvážní soutěžící se snažili ostříhat ovečku za co nejkratší dobu. Diváci na místě poroty pak měli říci, zdali se jim zdá ovečka ostříhaná a tím uznat i soutěžní čas. Nejlepší výherní čas měl David Zdrha: 47,7 sekund, jako další se stejnými časy 1 minuta a 5 sekund byli Karel Švarc a Adam Pokorný, s časem 1 minuta a 7 sekund na ovci Vlastimil Bischof, Antonín Kubart s časem 1 minuta 38 sekund, Marek Langer s časem 1 minuta 42 sekund, Jakub Toms s časem 1 minuta 46 sekund a Josef Pekárek s průměrným časem na ovci 1 minuta 54 sekund. Z řad návštěvníků se odvážily zkoušet tuto disciplínu i dvě dámy, Eva Uxová s časem 2 minuty 10 sekund a Hanka Krystufová. A jako poslední, koho jsme přemluvili k exhibici, byl Antonín Zeman s časem 1 minuta 18 sekund.

Rád bych poděkoval všem účastníkům, panu Petru Kosmákovi za zapůjčení ovcí a Lukáši Neugebauerovi, Vladimíru Bařinovi i Thierry Delhommemu za technickou podporu a pomoc.

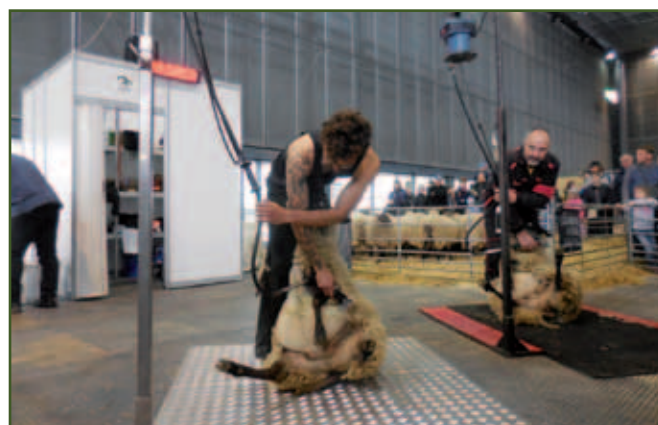
Text a foto: Bischof Vlastimil

Tyto romanovky z Podyjí ještě čekají, až na ně přijde řada

Josef Pekárek a Karel Švarc

zdroje České republiky. Samotné měření bylo prováděno před ranním dojením, když byla zvířata zafixována v dojrně. Postup pro lineární popis vemen dojných koz vychází z metody pro dojené ovce Milerski a Schmidova (2016). Na stádu 487 bílých krátkosrstých koz bylo hodnoceno sedm charakteristik (souměrnost vemene, hloubka vemene, šířka vemene, délka struku, postavení struku, zadní upnutí vemene, rozpolcení vemene) v souvislosti s počtem somatických buněk v mléce.

Průměrný počet somatických buněk byl 1,3 milionu buněk/ml, kdy při zohlednění vlivu prostředí (měsíc a rok kontroly užitkovosti, pořadí laktace a individuality zvířete) má na počet somatických buněk největší vliv hloubka a šířka vemene. Oba tyto vlivy jsou vysoce statisticky průkazné, pro hloubku vemene je $P=0,0015$ a šířku vemene $P=0,0268$. Podle odborné literatury se počet SB pohyboval u plemene bílá krátkosrstá koza v rozmezí od 253 000 do 759 000/ml. Počet somatických buněk v kozím mléce je velice proměnlivý, je ovlivňován např. fází laktace, což odpovídá i našim výsledkům, kdy k vyššímu výskytu SB docházelo především na začátku a konci laktace, což bylo zohledněno v efektu měsíce odběru vzhledem k sezónnosti kozlení. Limitní hranice pro počet SB v kozím mléce je v USA stanovena na 1×10^6 buněk/ml, avšak v zemích EU žádná hranice není přesně definována. Na druhé straně, v rámci EU byly vytvořeny národní/regionální limity pro PSB ve směsných vzorcích kozího mléka při jeho výkupu, a to v rozmezí od 750 000 do 1 000 000 buněk/ml mléka. U vlivu délky struku na počet SB byly prokázány pouze tendenční hodnoty pro délku struku 5 cm, při průkaznosti $P=0,095$. Z výsledků vyplývá, že určité charakteristiky tvaru vemene ovlivňují počet somatických buněk a lze je považovat za funkční znaky charakterizující

zdraví zvířete a tím pádem rentabilitu chovu. *Graf 1* popisuje závislost PSB a denního nádoje na hloubce vemene. Z grafu je patrné, že čím hlubší vemeno, tím je vyšší PSB a zároveň i denní nádoj. *Graf 2* znázorňuje vliv šířky vemene na PSB a denní nádoj. Křivka somatických buněk má klesající tendenci. Optimální vemeno je dle našich výsledků široké 13-17 cm, u vemen širších než 17 cm dochází opět k nárůstu SB. Počet somatických buněk je využíván jako důležitý ukazatel zdraví vemene a kvality mléka. SB se podílejí na ochraně mléčné žlázy před infekcí jako součást vrozeného imunitního systému. Vysoké množství SB je spojováno se snížením produkce mléka a se záněty mléčných žláz, které vedou k bakteriálním problémům v mléce. Tím může docházet ke změnám ve složení mléka a mléčných výrobků ve srovnání s normálními hodnotami. Tato studie shrnuje pilotní výzkum, na jehož základě vznikne metodika pro hodnocení lineárního popisu tvarových charakteristik vemen koz a podle ní pak bude možné provádět selekci koz. Z výsledků vyplývá, že charakteristiky tvaru vemene ovlivňují užitkové vlastnosti a lze je považovat za funkční znaky charakterizující zdraví zvířete a tím i rentabilitu chovu.

Tato práce vznikla za podpory Ministerstva zemědělství České republiky v rámci projektu NAZV č. QJ1310107.

Text: Novotná Klára¹, Nohejlová Lenka¹, Svitáková Alena²
Foto: Ing. Klára Novotná

¹ Katedra chovu hospodářských zvířat, Fakulta agrobiologie, přírodních a potravinových zdrojů, Česká zemědělská univerzita v Praze, Kamýcká 129, 16521, Praha 6 – Suchbát

² Výzkumný ústav živočišné výroby v.v.i., Přátelství 815, 104 00, Praha 10 – Uhřetěves

■ BACHOROVÁ MOTOLIČNATOST - PARAMFISTOMATÓZA U OVCÍ A KOZ

Bachorová motoličnatost je známá jako těžký až krvavý zánět slezu a duodena vyvolaný fixací a agresivním přijímáním potravy juvenilními motolicemi. Působením dospělých motolic v bachoru dochází k atrofii bachorových papil.

Původcem je motolice bachorová (*Paramphistomum sp.*) Drobná měchýřkovitá motolice s délkou těla asi 1 cm a s přísavkami na obou koncích má nápadnou růžovou barvu. Dospělé motolice jsou pevně přísáté mezi bachorovými papilami nebo přímo na nich (obr. 1). Živí se krví a obsahem bachoru včetně nálevníků.

Nakladená vajíčka putují z bachoru do střeva a jsou vylučována trusem. Další vývoj probíhá pouze ve vodním prostředí (obr. 2). Ve vajíčku, které se spolu s trusem dostane do vody, se vytvoří embryo (miracidium), které opustí vajíčko a ve vodním prostředí se rychle pohybuje ve snaze najít a vniknou do vodního plže okružáka *Planorbis*, jehož úloha ve vývoji motolic je nezastupitelná. V něm se nepohlavně namnoží a jeho tělo

opouští do vodního prostředí mladé motoličky opatřené ocáskem (cerkárie), které se přichycují na travinách rostoucích z vodního zdroje, kde ztrácejí ocásek a kolem sebe vytvářejí ochranou stěnu (cysty, metacerkárie). Po spasení se dostávají do střeva, obal cysty se natráví a mladé aktivní motoličky zůstávají ještě 4 až 6 týdnů v tenkém střevě a slezu. Živí se sliznicí, agresivně poškozují sliznici a rychle rostou. Následně putují do bachoru, kde po 2 až 4 měsících dospívají.

Zásadní negativní dopad na zdravotní stav přežvýkavců mají mladé motoličky, které jsou hluboce zanořené do sliznice tenkého střeva a pomocí ústní přísavky nasávají sliznici. Tento proces vyvolává nekrotické změny a krváceniny. Poškození přímo souvisí s intenzitou infekce. Velký počet simultánně sajících juvenilních stádií má za následek zvýšenou tvorbu slizničního hleny a hluboké porušení sliznice vedoucí k průjmům a k totálnímu selhání organismu. Negativní dopad dospělých motolic v bachoru je výrazně nižší, i když atrofie bachorových papil při silné infekci může také vyvolat trávicí problémy.

Bachorové motolice napadají všechny přežvýkavce, volně žijící (nejznámější druh je motolice jelení – *Paramphistomum*

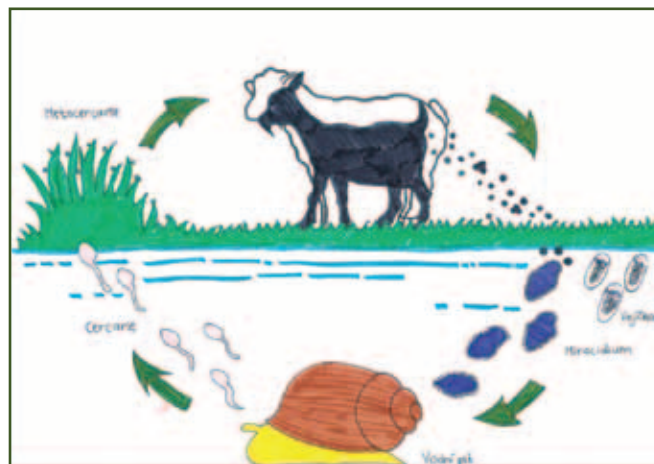
Obr. 1: motolice bachorové přísáté mezi bachorovými papilami (foto Irena Musilová)

cervi) a hospodářská zvířata – skot, ovce, kozy. Zvýšená patogenita se projevuje u koz, protože mladé motolice stráví ve střevě koz průměrně o 14 dní delší dobu, než je tomu u skotu a ovcí. Vzhledem k tomuto prodloužení dochází k závažnějšímu poškození sliznice střeva koz a výraznějšímu postižení celkového zdravotního stavu. Opožděné osídlení bachoru u koz je pro patogenitu klíčové.

Klinické projevy bachorové motolichnatosti připomínají parazitární gastroenteritidu vyvolanou hlísticemi. Mohou se také vyskytovat obě parazitózy společně. Postihují ovce i kozy všech věkových skupin, ale závažnější dopad na zdravotní stav a klinická manifestace je u koz. Mladá zvířata jsou vnímavější než starší. Objevuje se nechutenství a nápadná žíznivost provázená vodnatým hlenovitým průjmem. Při těžkém průběhu známém u koz je střevo prázdné a z rekta vytéká hlen. Při dlouhodobém pobytu na kontaminované pastvině jsou zvířata, která přežívají, vyhublá až kachektická.

Paramphistomatóza byla v 70. letech závažným problémem, jemuž byla věnována náležitá pozornost. Snížení počtu pastevních chovů v 80. letech vedl k utlumení šíření infekce, až jsme na ni skoro zapomněli. Bachorová motolichnatost byla spojována s volně žijícími přežvýkavci v oborách, kde se vyskytovala v nízké intenzitě bez klinických příznaků. Nicméně v posledních letech jsme začali pozorovat stále častější výskyt a zvyšující se intenzitu infekce motolice bachorové. Šíření je závislé na přítomnosti přirozeného zdroje pitné vody na pastvině. Potůčky, jezírka či rybníčky jsou osídlené vodními plži, kteří jsou nezbytní k vývojovému cyklu motolice (viz obr. 2). Přirozený zdroj vody nese rovněž riziko rozšíření motolice jaterní (*Fasciola hepatica*). Pokud by byla tato nebezpečná motolice zavedena do stáda, např. při nákupu zvířat s juvenilními stádii motolice, které nelze zjistit vyšetřením trusu, našla by rovněž svého mezipřenositele vodního plže (bahnatka malá *Lymnea truncatula*) a mohla se snadno šířit na další jedince ve stádě.

Diagnostika paramphistomatózy se provádí vyšetřením trusu metodou sedimentační, která je cíleně zaměřena na motolice. Vajíčka medicínsky významných motolice (motolice jaterní a motolice bachorová) jsou velká a těžká, a proto je nejzjistíme rutinním vyšetřením (flotací). Protože klinické příznaky obvykle odpovídají celkovému začervení, nelze rozlišit na jejich základě původce onemocnění, což je důležité pro stanovení adekvátní terapie. Je nutné rozšířit vyšetření

Obr. 2: Vývoj motolic (nakreslila Berenika Czanderlová)

trusu o sedimentační metodu, a to zejména při riziku přirozeného zdroje vody na pastvině. Při hodnocení výsledků však zvažujeme, zda není diagnostika znesnadněna falešně negativními výsledky sedimentace, protože klinické příznaky jsou vyvolány především mladými motolicemi, které ještě nekládou vajíčka. Napomoci může vyšetření krve vykazující nízkou hladinu celkové bílkoviny a albuminu.

Terapie klinické formy bachorové motolichnatosti vyžaduje úzkou spolupráci chovatele s veterinárním lékařem z důvodu její diagnostiky a zajištění účinné terapie. K léčbě je možné použít pouze úzké spektrum léčivých látek, a to např. látky ze skupiny salicylanilidů, oxyklozanid a niklosamid. Oxyklozanid zasahuje proti dospělým i vývojovým stádiím motolice, niklosamid je účinný pouze na její vývojová stádía. Uvedené léčivé látky jsou sice obsaženy ve veterinárních léčivých přípravcích (VLP) určených k odčervení skotu a ovcí, ale ne v indikaci pro léčbu paramphistomatózy. V České republice není registrován žádný VLP obsahující léčivé látky účinné na *Paramphistomum* sp. Látky ze skupiny benzimidazolů, jako je albendazol, triklabendazol, používané k léčbě fasciolózy, nejsou na paramphistomy účinné.

Při nálezu vajíček v trusu klinicky zdravých jedinců lze aplikovat léčivé látky výše uvedené. Současně je třeba zvířata přemístit od zdroje infekce, jinak jsou opět reinfikována. Zásah proti dospělým formám motolice redukuje možnost zamoření prostředí jejich vajíčky a infekci mezipřenositelských vodních plžů, čímž by se uzavřel vývojový cyklus parazita. Zásadní pro prevenci šíření motolice je zamezení přístupu k přirozenému zdroji vody. Přístup je nutné ohradit a vodu přivážet v cisternách. Šíření motolice u malých přežvýkavců napomáhá v současné době větší využívání travnatých ploch i k pastvě skotu a pohyb jelenů, srnců a muflonů na pastvinách. Motolichnatost nelze pouze léčit, ale je třeba zvládat onemocnění dodržováním preventivních opatření včetně karantény nakoupených zvířat, zejména z oblastí výskytu *Paramphistomum* sp.

Prof. MVDr. Vlasta Svobodová, CSc., DipEVPC
Ústav patologické morfologie FVL VFU Brno
svobodovav@vfu.cz

MVDr. Eva Vernerová, Ph.D.
Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv Brno
vernerova@uskvbl.cz

■ DOTACE PRO CHOVATELE OVCÍ A KOZ V ROCE 2019

Dotace, které administruje náš Svaz, se týkají jen malých a středních podniků (MSP). MPS – Kategorie mikropodniků, malých a středních podniků (MSP) je složena z podniků, které zaměstnávají méně než 250 osob a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR.

V loňském roce byly již třetím rokem vyplaceny dotace na plemenné berany a kozly v nezkrácené sazbě na krmný den, tj. 17 Kč u beranů a 20 Kč u kozlů. Zachování této skutečnosti Vám nemůžeme garantovat, bude záležet na požadavcích všech chovatelů, kteří tyto národní dotace čerpají.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Účel:

na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 154/2000 Sb.“) a vyhlášek MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení zákona č. 154/2000 Sb. a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, (veterinární zákon) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 166/1999 Sb.“) zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

2.A.e. Kontrola užitkovosti (dále jen „KU“), výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a posuzování a kontrola dědičnosti (dále jen „KD“) užitkových vlastností a zdraví vyjmenovaných hospodářských zvířat

2.A.e.1) Kontrola užitkovosti

2.A.e.1.a) Podpora chovatelů, jehož vyjmenovaná hospodářská zvířata jsou zařazena do KU, oprávněným osobám zajišťujícím KU.

– ovce a kozy,

- u ovcí do 150 Kč za 1 kus, zapojený v KU,
- u koz a ovcí s prováděnou kontrolou mléčné užitkovosti do 300 Kč za 1 kus, zapojený v KU.

2.A.e.2) Výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti, odhad plemenné hodnoty

2.A.e.2.i) Podpora chovatelů na plemenného berana pocházejícího z chovu zapojeného v KU a zapsaného do PK s přiděleným ústředním registrem, chovaného v době od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2019.

- do 17 Kč na jeden krmný den.

2.A.e.2.j) Podpora chovatelů na plemenného kozla pocházejícího z chovu zapojeného v KU a zapsaného do PK s přiděleným ústředním registrem, chovaného v době od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2019.

- do 20 Kč na jeden krmný den.

2.A.e.2.k) Podpora chovatelů na plemenného berana nebo kozla s doloženou plemennou hodnotou, vybraného uznaným chovatelským sdružením do plemenitby a prodaného a zařazeného v elitních třídách, v období od 1. 9. 2018 do 31. 8. 2019.

- do 3 500 Kč/kus.

2.A.e.3) Podpora testování

Podpora osobě oprávněné k testování a posuzování ovcí nebo koz na provádění testů výkonnosti a jatečné hodnoty, provozované příslušným uznaným chovatelským sdružením.

– ovcí a koz,

- do 15 000 Kč na prověřenou skupinu v roce.

■ DOTACE NA UDRŽOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ GENETICKÝCH ZDROJŮ PRO ROK 2019

Pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů schválilo ministerstvo zemědělství „Zásady, kterými se na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství pro rok 2019, Č. j.: 12795/2019-MZE-18133“

Chovu ovcí a koz se dotace budou týkat následujících plemen:

Kód předmětu dotace 6.1.4

Název předmětu dotace **ŠUMAVSKÁ OVCE**

Účel podpory: Udržování jedinců plemene šumavská ovce.

Subjekt: Způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat.

Kategorie zvířat a maximální výše dotace: 6.1.4. a reprodukčně aktivní bahnice zařazená v kontrole užitečnosti v chovech s produkcí plemenných beranů do 800 Kč, 6.1.4.b reprodukčně aktivní bahnice zařazená v kontrole užitečnosti v ostatních chovech do 400 Kč.

Podmínky poskytnutí dotace:

- žadatel může uplatnit žádost o dotaci pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj, tj. jedince, kteří jsou zapsaní v hlavním oddílu plemenné knihy plemene šumavská ovce;
- žadatel uplatňuje nárok pouze na zvířata reprodukčně aktivní v rámci čistokrevné plemenitby;
- všechna zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 6. 2019.

Pozn.: Reprodukčně aktivní bahnice je bahnice obahněná v rámci čistokrevné plemenitby nejméně jedenkrát v období mezi 1. 9. 2017 a 31. 8. 2019. Chov s produkcí plemenných beranů je chov, který v období mezi 1. 9. 2017 a 31. 8. 2019 vyprodukoval plemenné berany ve věku nad 12 měsíců, klasifikované na nákupním trhu a zařazené do plemenitby.

Administrátor dotace:

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., Ptašínského 308/5, 602 00 Brno (dále jen „SCHOK“)

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci:

Žadatel uplatní individuální požadavek u SCHOK z.s. do 30. 9. 2019.

Kód předmětu dotace 6.1.5

Název předmětu dotace **VALAŠSKÁ OVCE**

Účel podpory: Udržování jedinců plemene valašská ovce.

Subjekt: Způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat.

Kategorie zvířat a maximální výše dotace: 6.1.5.a reprodukčně aktivní bahnice zařazená v kontrole užitečnosti do 1 000 Kč.

Podmínky poskytnutí dotace:

- žadatel může uplatnit žádost o dotaci pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj, tj. jedince, kteří jsou zapsaní v hlavním oddílu plemenné knihy plemene valašská ovce;
- žadatel uplatňuje nárok pouze na zvířata reprodukčně aktivní v rámci čistokrevné plemenitby;
- všechna zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 6. 2019.

Pozn.: Reprodukčně aktivní bahnice je bahnice obahněná v rámci čistokrevné plemenitby nejméně jedenkrát v období mezi 1. 9. 2017 a 31. 8. 2019.

Administrátor dotace: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., Ptašínského 308/5, 602 00 Brno (dále jen „SCHOK“)

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci: Žadatel uplatní individuální požadavek u SCHOK z.s. do 30. 9. 2019

Kód předmětu dotace 6.1.6

Název předmětu dotace **BÍLÁ KRÁTKOSRSTÁ KOZA**

Účel podpory: Udržování jedinců plemene bílá krátkosrstá koza.

Subjekt: Způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat.

Kategorie zvířat a maximální výše dotace: 6.1.6.a reprodukčně aktivní koza zařazená v kontrole užitečnosti do 800 Kč.

Podmínky poskytnutí dotace:

- žadatel může uplatnit žádost o dotaci pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj, tj. jedince, kteří jsou zapsaní v hlavním oddílu plemenné knihy plemene bílá krátkosrstá koza;
- všechna zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 6. 2019;
- žadatel uplatňuje nárok pouze na zvířata reprodukčně aktivní v rámci čistokrevné plemenitby.

Pozn.: Reprodukčně aktivní koza, je koza okozlená pouze v rámci čistokrevné

plemenitby v období mezi 1. 9. 2017 a 31. 8. 2019.

Administrátor dotace: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., Ptašínského 308/5, 602 00 Brno (dále jen „SCHOK“).

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci: Žadatel uplatní individuální požadavek u SCHOK z.s. do 30. 9. 2019.

Kód předmětu dotace 6.1.7

Název předmětu dotace **HNĚDÁ KRÁTKOSRSTÁ KOZA**

Účel podpory: Udržování jedinců plemene hnědá krátkosrstá koza.

Subjekt: Způsobilým subjektem je pouze žadatel o dotaci, jenž je účastníkem Národního programu zvířat, tzn. má k datu, kdy je jeho žádost o dotaci doručena na MZe, platné Rozhodnutí o zařazení do Národního programu zvířat.

Kategorie zvířat a maximální výše dotace: 6.1.7.a reprodukčně aktivní koza zařazená v kontrole užitečnosti do 1 000 Kč.

Dodatečné podmínky poskytnutí dotace:

- žadatel může uplatnit žádost o dotaci pouze na zvířata uznaná jako genetický zdroj, tj. jedince, kteří jsou zapsaní v hlavním oddílu plemenné knihy plemene hnědá krátkosrstá koza;
- všechna zvířata, která jsou předmětem dotace, musí být zároveň evidovaná v ústřední evidenci jako živá zvířata a musí být ve vlastnictví žadatele (konečného příjemce dotace) ke dni 30. 6. 2019;
- žadatel uplatňuje nárok pouze na zvířata reprodukčně aktivní v rámci čistokrevné plemenitby.

Pozn.: Reprodukčně aktivní koza, je koza okozlená pouze v rámci čistokrevné

plemenitby v období mezi 1. 9. 2017 a 31. 8. 2019.

Administrátor dotace: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., Ptašínského 308/5, 602 00 Brno (dále jen „SCHOK“).

Dodatečné informace k podání žádosti o dotaci: Žadatel uplatní individuální požadavek u SCHOK z.s. do 30. 9. 2019.

III. Lázeňský jarmark

Výstava: Vlna není odpad - vlna je surovina

29. 6. 2019

Karlova Studánka

Program:

10:00 zahájení prodejní výstavy

10:30 ukázka stříhání ovcí

11:00 módní přehlídka

12:30 soutěž v předení vlny

13:00 vlnohrátky (soutěže)

14:00 módní přehlídka

19:00 taneční zábava

V průběhu celého dne jsou pro děti připraveny dílničky
a stánky s regionálními produkty.

SCHOK
SVAZ CHOVATELŮ OVCE A KOZE

KARLOVA STUDÁNKA
horská lázeň

JESENÍKY
originality

■ OVENÁLIE ZLOBICE 2019

Vážené členky a členové SCHOKu, vážené chovatelky a chovatelé, vážené obdivovatelky a obdivovatelé, zkrátka všichni fandové malých přežvýkavců všech plemen,

dovolujeme si Vás pozvat na 16. ročník ovčáckých slavností **OVENÁLIE ZLOBICE 2019** a zároveň na **20. ročník celostátní výstavy ovcí a koz.**

Obě akce se uskuteční v sobotu **17. srpna 2019** tradičně v **areálu Zlobice**, který se nachází severně od Brna mezi obcemi Malhostovice a Lipůvka. Hlavním organizátorem je Svaz chovatelů ovcí a koz z.s. se společností OVEKO a.s. ve spolupráci s obcí Malhostovice a za podpory Ministerstva zemědělství ČR.

Na ovčácké slavnosti zveme nejen chovatele, ale i širokou veřejnost, která se seznámí s chovanými plemeny ovcí a koz, nabídneme něco málo soutěží, mnoho specialit, ukázky zpracování vlny a její stříže – ručně i elektrickým strojkem.

Návštěvníci si budou moci zakoupit ovcí a kozí výrobky přímo od farmářů.

Ti nejdovůlejší mohou zkusit štěstí v závodě v pojídání halušek, ve vaření kotlíkového guláše či ve farmářském víceboji.

Velkým lákadlem pro všechny bude jistě akce, kterou připravuje Klub zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. Jedná se o unikátní pokus o zapsání do České knihy rekordů:

REKORDNÍ POČET PŘADLEN A PŘADLÁKŮ V AKCI NA JEDNOM MÍSTĚ

Bližší informace naleznete na celostránkové Výzvě v tomto čísle Zpravodaje.

Srdečně Vás zveme do překrásného přírodního areálu Zlobice, který je významným turistickým cílem nejen obyvatelů jihomoravské metropole. Zpřístupněna bude vyhlídková věž.

Program:

- 20. celostátní výstava ovcí a koz, nákupní trh na plemenné berany a kozly
- Tradiční ovčácké zvyky a ukázky zpracování produktů v podání Goralů z Košařísek
 - Ukázky stříhání ovcí
 - Sprádání ovcí vlny a ukázky jejího zpracování
- Soutěže a aktivity pro příchozí
 - soutěž ve vaření kotlíkového guláše
 - soutěž v pojídání halušek s brynzou
 - farmářský víceboj
 - Farmářský trh

Občerstvení zajištěno po celou dobu konání Ovenálií.

Slavnostní zahájení bude **v 11:00 hod.**

Areál Zlobice bude pro návštěvníky otevřen od 10 hodin do pozdního večera.

Do místa konání v areálu Zlobice se dostanete z Brna směrem na Svitavy, v obci Lipůvka za restaurací Formanka odbočíte na Tišnov, za vesnicí na vrcholu stoupání v lese asi po jednom kilometru opět odbočíte vlevo po panelové cestě 3 km k areálu.

S radostí zveme všechny chovatele a řemeslníky k aktivní účasti na akci. S Vaší pomocí bychom rádi připravili zajímavou akci, která osloví nejen chovatele, ale i širokou veřejnost a zaujme mladou generaci.

Pokud jste farmáři, přímí producenti a zpracovatelé produktů z chovu ovcí a koz, nabízíme Vám výstavní plochu zdarma.

Své přihlášky na akci zasílejte na adresu:

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., Ptašinského 308/5, 602 00 Brno,
tel.: 541 243 481 nebo využijte e-mail: huml@schok.cz, případně m: 777 754 821 – Ing. Jiří Huml.

NA VIDĚNOU 17. SRPNA 2019 V PŘÍRODNÍM AREÁLU ZLOBICE

Změna programu vyhrazena.

VÝZVA

Klub zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů
Svazu chovatelů ovčí a koz z.s.
připravuje

POKUS O REKORDNÍ POČET PŘADLEN A PŘADLÁKŮ V AKCI

Pokus proběhne v rámci 16. ročníku Ovenálií 2019
dne 17. srpna na Zlobici.

Půjde o oficiální zápis do České knihy rekordů.
Podmínkou je samozřejmě umět příst
a také donést si vlastní vřetánko, kolovrat či drugu.

Přihlášky: krenkovavladimira@seznam.cz

**PŘIHLAŠ SE, PŘIJEĎ
A STAŇ SE SPOLUREKORDMANEM**

Pokud neumíte příst, můžete povzbuzovat.

■ UKÁZKY ZPRACOVÁNÍ VLNY

Klub zpracovatelů vlny a jiných přírodních materiálů zajišťuje na této akci ukázky zpracování vlny. Pokud chcete přispět k propagaci svými výrobky ať už ukázkou nebo prodejním stánkem, přihlaste se předem na kontakt:

krenkovavladimira@seznam.cz

Přihlášení je nutné pro zajištění hladkého průběhu akce.

Vladimíra Křenková

■ SVAZ NA ZEMI ŽIVITELCE 2019

Ve dnech 22. - 27. srpna (čtvrtek - úterý) se bude v Českých Budějovicích konat 46. ročník Mezinárodního agrosalonu Země živitelka s podtitulem Výzvy českého zemědělství. Podle dostupných informací byl loňský ročník velmi úspěšný - téměř 116 000 návštěvníků, více jak 560 vystavovatelů na 15 ha výstavní plochy, přes 20 zúčastněných zemí. Lze tedy předpokládat, že i letošní ročník bude pro návštěvníky zajímavý. Náš Svaz se výstavy zúčastní i letos. Expozici ovcí a koz bude, stejně jako v minulých letech, zajišťovat Krajské sdružení Jihočeského kraje. Aktuální informace organizátorů mezinárodního agrosalonu lze sledovat na www.zemezivitelka.cz.

Na viděnou na expozici Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. na Zemi živitelce 2019.

Pastevní potřeby a technologie pro chov hospodářských zvířat

Elektrické i klasické oplocení, vysokopevnostní pletiva
 Vybavení zimovišť a stájí, mobilní manipulační ohrady
 Napáječky a krmelce
 Potřeby pro stříhání zvířat
 Ostatní chovatelské potřeby
 Projekty a realizace ohrad a oplocení

AGROTRANS
 eshop.agrotrans.cz

AGROTRANS s.r.o.
 Horní Sýlová 64
 512 41 Vichová nad Jizerou

tel. 481 541 633-4
 mobil 739 660 878
 email info@agrotrans.cz
 web www.agrotrans.cz